משנה · אחרונים · הגר״א · סדר טהרות

אליהו רבא על משנה זבים

רבנו אליהו [הגר"א] ב"ר שלמה זלמן מווילנה

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

אליהו רבא על משנה זבים

רבנו אליהו [הגר"א] ב"ר שלמה זלמן מווילנה

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/אליהו-רבא-על-משנה-זבים/
הקובץ נוצר ב־18 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה א 4
משנה ב 4
פרק ב 4
משנה ב 4
משנה ג 5
פרק ג 6
משנה א 6
משנה ב 6
פרק ד 6
משנה א 6
משנה ב 7
משנה ג 7
משנה ד 7
משנה ה 8
משנה ו 8
משנה ז 8
פרק ה 9
משנה א 9
משנה ב 9
משנה ג 10
משנה ה 11
משנה ו 11
משנה ח 12
משנה ט 12
משנה י 12

פרק א

משנה א

הרואה. ב"ש אומרים כשומרת יום כנגד יום. מודים ב"ש שהוא עצמו אינו אלא כבעל קרי והוא טובל ואוכל את פסחו לערב כדקתני בתוספתא אלא לב"ש משכבו ומושבו וכן המסיט את הראי' תולין שאם יראה עוד ראיה טמא משכבו ומושבו והמסיט את הראי' למפרע ולב"ה אם יראה עוד המסיט את הראיה השניה טמא והמסיט את הראשונה טהור וכן משכב ומושב שבין ראשונה לשניה טהור כדתניא בתוספתא:

ראה אחת ובשני הפסיק כו'. תניא בתוספתא אמר ר"ע לא נחלקו ב"ש וב"ה על הרואה שתים או אחת מרובה כשתים ובשני הפסיק ובשלישי ראה אחת שהוא זב גמור על מה נחלקו על שראה אחת בראשון ובשני הפסיק ובשלישי ראה שתים בש"א זב גמור ובה"א כו' כשהי' ר"ע מסדר הלכות לתלמידיו אמר כל מי ששמע כו' אמר לפניו ר"ש משום ר"א בר' יהודה איש ברתותא לא נחלקו ב"ש וב"ה על שראה אחת בראשון כו' שאין זה זב גמור על מה נחלקו על הרואה שתים או אחת מרובה כשתים ובשני הפסיק ובשלישי ראה א' א"ל לא כל הקופץ משתבח אלא הנותן את הטעם א"ל ר"ש כך אמרו ב"ה לב"ש מה לי כשראה שתים בתחלה וא' בסוף ומה לי כשראה א' בתחלה וב' בסוף א"ל כשראה א' בתחלה וב' בסוף ביטל יום הטהור את הראי' ויש בידו שני ראיות כשראה שתים בתחלה וא' בסוף הואיל ונזקק לספירת שבעה ביטל הראי' את יום הטהור ויש בידו שלש ראיות חזר ר"ע להיות שונה כדברי ר' שמעון:

משנה ב

בש"א סתר ב' ימים שלפניו. הואיל והוחזק לזיבה חיישינן עד תלתא יומי לצחצוחי זיבה דסבר כל שלשה ימים הראשונים אי אפשר בלא צחצוחי זיבה:

רי"א הרואה בשני סותר שלפניו. אף לב"ה מפני שהוחזק לזיבה אי אפשר בשני בלא צחצוח זיבה:

ר"ע אומר כו'. הכי גרסי' שבש"א סותר את שלפניו. ולא גרסינן ב' ימים שלפניו דהא ברואה בשני נמי פליגי.

פרק ב

משנה ב

הרהר אף שלא ראה ראה אף שלא הרהר. גרסינן. דגירסא דהרהר עד שלא ראה ראה עד שלא הרהר משמע דתרוייהו בעינן ראה והרהר אלא דלא שאני בין הרהר קודם עד שלא

ראה ואח"כ ראה ובין ראה קודם עד שלא הרהר ואח"כ הרהר. וא"כ אמאי חשיב להו לשני דרכים הואיל ותרוייהו בעינן הני תרתי דרכים חדא הוא דהוי אם הרהר באשה וראה אותה אלא דל"ש הרהור קדם ל"ש ראיה קדמה. הלכך גרסינן אף והיינו דחשיב להו לשני דרכים הרהר לחודיה אף שלא ראה או ראה לחוד אף שלא הרהר:

ר"ע אומר אפילו אכל כל מאכל. ולתנא קמא במאכל המביאו לידי זיבה דוקא כדתניא בתוספתא זב תולין אותו במאכל וכל מיני מאכל דר"ע ר"א ברבי פנחס אומר משום ר"י בן בתירא החלב והגבינה ובשר שמן ויין ישן וגריסין של פול ובצים ומורייס מרגילין לדבר זיבה והיינו במאכל דת"ק דמתניתין:

משנה ג

הרואה קרי כו'. בגמ' דנזיר (דף ס"ו) אמתני' דתנן התם שכבת זרע טמאה קא שקיל וטרי התם למאי ואמר רב אדא בר אהבה לומר שאין תולין בה וקאמר התם סבר רב פפא קמיה דרבא למימר איידי חולשא הוא דחזי וגרסינן התם א"ל רבא והא תנן כו' עד מתני' דנזיר היה שמואל ולא נהירא לן כולהו גירסא וכן קראי דמייתי התם דקמיפלגי נמי לא ברירא מאי משמע מהני קראי. אלא הכי גרסינן התם א"ל רבא והתנן גר שנתגייר מטמא מיד בזיבה אין לך חולי גדול מזה אלא תנאי היא דתנן הרואה קרי אינו מטמא בזיבה מעת לעת ר' יוסי אומר יומו במאי קמיפלגי בדשמואל דאמר שמואל כתיב לפנות ערב ירחץ במים וכתיב כבא השמש יבא אל תוך המחנה מלמד שהקרי פוטר בזיבה יומו ומ"ד מעת לעת דכתיב מקרה לילה ומ"ד יומו הא כתיב מקרה לילה א"ל אורחא דקרי למיתי בליליא. הדין הוא גירסא והכי פירושה אין לך חולי גדול מזה פי' ומפני מה מטמא מיד בזיבה הא חולי הוא ותנן דבחולה טהור ומשני תנאי היא דתניא ש"ז כל מעל"ע פי' כל מע"ל שראה בתוך המעל"ע תולין כל המעת לעת מן הראיה על הקרי ואינו מטמא בזיבה כל מעל"ע של קרי ור' יוסי אומר יומו שאין תולין אלא מה שראה באותו היום שראה קרי דהיינו אם ראה קרי בבקר אינו מטמא בזיבה כל היום. כתיב לפנות ערב ירחץ כו' וכתיב כבוא השמש. פי' כיון שכבר כתב שלא יבא אל המחנה אלא כבא השמש וא"כ ל"ל למכתב שיטבול לעת ערב מאי נפקא מינה בזה אם יטבול לעת ערב או קודם דהא עיקר הקפדה הוא שלא יבא לתוך המחנה וכבר כתיב וכבא השמש כו' אלא ע"כ דאגב אורחא נשמע עצה טובה מזה שלא יטבול עד לעת ערב כי מחמת הראייה שראה כבר הוא עלול לראות ושמא יראה עוד יצטרך לטבול עוד פעם אחרת לכן לא יטבול את עצמו עד לפנות ערב ושמעינן מינה דהרואה קרי הוא עלול לראות עוד עד לעת ערב ולכן תלינן בו הזיבה כל אותו היום מחמת שהוא עלול לקרי. ומ"ד מעת

לעת דריש מקרה לילה פי' אף אם ראה קרי בתחלת הלילה לא יטבול עד לפנות ערב והוא מעת לעת נמצא שמעינן שהוא עלול מעת לעת. ופריך ומ"ד יומו הא כתיב מקרה לילה א"ל אורחא כו':

כלב שאכל כו'. ג' ימים מעת לעת. קא נקיט רישא דמתני' דאהלות (פ' י"א ז') ועיקר קאי אסיפא דהתם דתנן ר"י בן בתירא אומר בעופות ובדגים מעת לעת. דהכא כל הני דמעת לעת קחשיב ואתי אבל ג' ימים איכא טובא:

פרק ג

משנה א

הרי אלו טמאים מדרס. איידי דמתמוטט אימא כרע הטהור את הזב והו"ל נתלה הזב על הטהור ועל בגדיו ומטמא לבגדים מדרס שעשאן משכב ומושב:

על הכבש. מעלה שעולין בה:

ועל הדלת. שעשויה על פי ארובה שבין בית לעליה והיא שוכבת ומצעת. דומיא דכבש וקורה:

משנה ב

חוץ מן הטוחנים ברחיים של יד. ה"ה של חמור כדתניא בתוספתא פורקים מן החמור או טוענין בזמן כו'. בהא נמי ר"ש מודה דבזמן שמשאם כבד טמאים כדתניא בתוספתא מודה ר"ש בשנים שהיו טוחנים ברחיים של יד או של חמור או טוענין בזמן שמשאן כבד בגדי טהור טמאין:

וכולן טהורין לבני הכנסת. אמשאן קל דקתני טהורין לא שנו אלא לבני הכנס' שאוכלין חוליהן בטהרה אבל לאוכלי תרומה אפילו משאן קל טמאין דחיישינן אימא הכריע הטהור על הטמא:

פרק ד

משנה א

נוטלת עריבה כו'. כגון שנשאה הנדה עם הטהורה כדפי' מהר"ם וכי הא דפירקא דלעיל פורקין מן החמור כו':

זב שהקיש כו' טהור. שכחה יפה ולא נפל מכרו היסטו אלא מכח הרעדה:

משנה ב

אע"פ שהוא עשוי בחבלים. ואינו קבוע בכותל אלא מחובר לו בחבלים מ"מ הו"ל נפל מכח הרעדה וטהור:

ועל הים. הוא תיבה של עץ שהקמח נופלת ומתקבץ לתוכה לאחר שנטחן קאסטי"ן בל"א:

אצטרוביל. הוא המקום שהאבנים של רחים של מים קבועין בו ושל יד נקרא חמור ושל זיתים נקרא סאה:

משנה ג

על הדלת. שבכותל הבית:

על המסיט. גרסינן. והוא עץ הקבוע בכותל ובו תקוע המקל של רחיים של יד ונקרא מסיט על שם ששם מתנועע המקל כשטוחנין:

ועל הקלת. הוא התיבה שבה נותנין התבואה לטחון. קא"ס בל"א:

ועל הדלת. שבקירות שבארובה. כדאמרן בפרקא דלעיל:

ר"נ ור"ש מטהרין באלו. קאמר בגמ' ברעדה דכ"ע טהורין מחמת כחו דכ"ע טמאין כי פליגי ברעדה מחמת כחו:

משנה ד

זב שהיה מוטל כו' לרחבן טהורין. תניא בתוספתא זב שהיה מוטל על חמשה כסאות לרחבן כולן טהורין שאין א' מהן נושא את רובו ואם היה אמצע גבוה טמא מפני שרובו נשא עליו:

עומד על ב' כסאות טמא. גרסינן:

רש"א אם רחוקין זה מזה טהורין. אם היו קרובין דכ"ע טמא דזימנין נשען אהאי זימנין אהאי והוי כישן ספק שנתהפך דטמא כ"פ ברחוקין שאינו יכול לעמוד לא על זה ולא על זה אלא על שניהן ואזדו לטעמייהו דתנן גבי שבת (שבת פ"י מתני' ה') לא יכול אחד להוציאו והוציאוהו שנים חייבין ור"ש פוטר דעושה כולה מלאכה בשבת חייב והעושה מקצת מלאכה פטור וכן שנים שעשאוה פטורין אלא הואיל וזה אינו יכול וזה אינו יכול קסברי רבנן דחייבין דהו"ל כל אחד כעושה כל המלאכה הואיל וחבירו אינו יכול לעשותה בלא זה ור"ש פוטר קסבר אע"פ שאין היחיד יכול לעשותה אם עשאוה שנים פטורין. וה"נ האי כסא אינו יכול לישא את רובו של זב והאי אינו יכול הלכך רבנן לטעמייהו דסברי התם חייבין דכעושה כל אחד כל המלאכה הוי ה"נ כנושא כל כסא

רובו של זב דמי הואיל ואידך כסא לא מצי נמי בלאו האי כסא ור"ש לטעמיה דפוטר התם דהוי כ"א כעושה מקצת מלאכה וה"נ כל חדא וחדא כנושא מקצת הזב וטהורין ממדרס:

משנה ה

כרע הזב כו'. גירסא דגריס רש"י עיקר דגריס הכא כרע הזב טמאין כרעו הן טמאין. ובסיפא גרסינן הזב בכף מאזנים ואוכלין ומשקין בכף שניה כרע הזב טמאין כרעו הן טהורין. דכל שהזב מסיט אותו כדין הנישא ע"ג הזב שבין משכבות ומושבות ובין אוכלין ומשקין הכל טמא כדתנן לקמן (פ"ה ב') ומה שהטהרה מסיטה את הזב כדין הזב נשא עליו שאין טמאין אלא משכבות ואדם כדתנן לקמן. הלכך הכא במשכב ומושב כנגדו כרע הזב טמאין טומאה קלה דהוי ראשונים כדין הנישא ע"ג הזב דהוי ראשון. כרעו הן טמאין טומאת מדרס כדין משכבו ומושבו של זב דמטמא בנתלה כדתנן (ספ"ב). וקתני לשון רבים כרעו הן לאפוקי מדר"ש דאמר במרובין טהור קמ"ל אפילו אחד לא יכול להכריעו ונצטרפו כולן והכריעוהו טמאין ובאוכלין ומשקין בכף שניה כרע הזב טמאין טומאה קלה והוו ראשונים כעליונו של זב שנישא ע"ג הזב דמטמא אפילו אינו ראוי למשכב ומושב. כרעו הן טהורין דכל שהזב נישא עליו אין טמא אלא הראוי למשכב ומושב אדם:

ובמרובין טהור. ר"ש לטעמיה דאמר בזה אינו יכול וזה אינו יכול כ"א מקצתי' קעביד כדאמרן לעיל:

משנה ו

הכי גרסינן זה חומר בזב מבמת שהזב עושה משכב כו'. ולא גרסינן הכא וחומר במת מבזב ובסיפא הוא דגרסינן חומר במת שהמת מטמא כו':

משנה ז

שמשענת הסוס על רגליו. שהסוס עומד לרכיבה שכחו הוא ברגליו ויכול לרוץ מהרה וידיו אינו אלא כמסייע ומסייע אין בו ממש הלכך אפילו נתן תחת רגל אחד טמא שאינו יכול לעמוד על רגל אחד והוי זה אינו יכול וזה אינו יכול וטמא כת"ק דר"ש ומשענת החמור על ידיו שהחמור עומד למשא והוא אינו יכול לרוץ כלל שכחו בידיו הלכך יכול לישא משאות הרבה יותר מן הסוס שכח המשא הוא בידים וכח המרוצה ברגלים ורגלי החמור אינן אלא כמסייע ואפילו נתן תחת יד אחד טמא שאינו יכול לעמוד על יד אחד:

ישב על קורות בית הבד. לא כנגד הכלים שבעקל דכנגדו טמא משום אבן מסמא אלא ישב בצדו ומחמת כובד הזב נכפפת קורת בית הבד ומסיט הכלים שבעקל וטמאין משום מושבו מפני שכובד הזב עליהן והוי כאלו ישב עליהן:

פרק ה

משנה א

[פתיחה] האי פירקא איכלל ביה כולהו כללי דטומאה הפוך בה דכולהו כללי דטומאה בה. [ע"כ פתיחה]

המסיט את הזב. זהו טומאת משא האמורה בכל מקום ובכל מקום ששנינו נושא לאו דוקא נושא את הטומאה אלא מנענעו והיינו מסיט היינו משא. שכל שהטהור מסיט את הטומאה נקרא משא והזב מסיטו הוא הנקרא היסט שהטמא מסיט את הטהרה. ונושא ונישא ששנינו לקמן הוא בלא היסט שאינו מנענעו שהוא על ידי אבן מסמא והוא אבן מסמא האמורה בכ"מ כדבעינא למימר קמן. ומסיט את הזב דתנן לא שנו אלא באדם אבל שאר דברים המסיטין את הזב טהורין כדתניא בתוספתא אין לך דבר שאין בו רוח חיים שמטמא בהיסט ואין דבר מסיט את הטמא מטמא אלא שיש בו רוח חיים כלומר שאין מסיט אלא בדבר שיש בו רוח חיים הוא שיסיט. וכל טומאות המסיטות את הטהרה טהורין חוץ מן הארבעה הזב המסיט וזבה ונדה ויולדת ומטמאין בהסיטן כל דבר שניסטין על ידיהן. והנוגע בזב או הזב נוגע בו והמסיט את הזב או הזב מסיטו מטמאים בגדים או כלים שנוגע בהן בשעת מגעו או בשעת ההיסט. והוא באדם אבל שאר דברים אין בהם טומאת בגדים:

והידים להיות שניות. כרבנן דפליגי עליה דר"ע בריש פ"ג דידים דאמרי אין הידים תחלה לעולם. בחמשה דברים חמור אדם מכלים שכל המסיט את הזב טהור חוץ מן האדם. וכל שהזב מסיטו או נישא ע"ג הזב ע"י אבן מסמא טמא טומאה קלה שהוא ראשון חוץ מן האדם שבשעת היסט מטמא בגדים ונעשה אב הטומאה לטמא אוכלין ומשקין להיות תחלה כמו אם הוא תחת הזב. ובכל דבר לא חלק בשעת מעשה מאחר פרישתו חוץ מן האדם שבשעת מעשה מטמא בגדים והוה אב הטומאה. וכל שתחת הזב שאין ראוי למשכב ומושב טהור חוץ מן האדם שבשעת מעשה מטמא בגדים ולאחר פרישתו מטמא אחד ופוסל אחד. וכל הנושא ונישא ע"ג משכב טהור ואפי' ראוי למשכב ע"ג המשכב טהור שאין משכב עושה משכב ואדם טמא. כל המטמא בגדים מטמא שאר כלים במגע ובשעת טומאתו חוץ מאדם וכלי חרס:

משנה ב

כל הנישא כו' וכל שהזב נישא עליו כו'. האי נישא ע"ג הזב והזב נישא עליו הוא בלא היסט כדקא מפרש ואזיל כיצד אצבעו כו' ובין ע"ג הזב ובין תחת הזב אפילו מפסיקין כמה דברים ואינו מניעו כלל כמו ע"י אבן ותחת הנדבך דקתני והוא אבן מסמא האמורה

בכ"מ בין שהטומאה תחת האבן או ע"ג האבן מטמא כל גוונא דתנן הכא. ואין אבן מסמא נוהג אלא בזב וזבה ונדה ויולדת ומצורע ומשכב ומושב ומרכב. והוא הדין היסטו של זב שהזב מסיטו או המסיט את הזב אע"פ שאין נושאין ונישאין הרי הן כנושא ונישא כדאמרן בפרקא דלעיל שהזב מסיטו כדין הנישא ע"ג הזב שטמא הכל אפילו אוכלין ומשקין ודברים שאין ראויין למשכב ומושב. והמסיט את הזב דינו כדין הנושא אותו והזב נישא עליו שאין טמא אלא אדם המסיט ומשכב ומושב ע"י כף מאזנים כדתנן בפירקא דלעיל (שם) (והכא תני אלא נושא ונישא אבל היסט לא קתני משום דבעי למיתנא סיפא כל הנושא ונישא ע"ג המשכב טהור חוץ מן האדם והתם נושא ונישא דוקא אבל היסט דמשכב לא מטמא שאם המשכב מסיט את האדם טהור שאין היסט אלא בזב וסייעתו כדתניא בתוספתא שאין מטמא בהיסט אלא שיש בו רוח חיים ולאפוקי משכב ומושב ומרכב אע"ג דמטמאין בנושא ונישא. ולאו כל דבר שיש בו רוח חיים מטמא בהיסט אלא זב וסייעתו בלבד כדאמרן לעיל). כל הנישא ע"ג הזב. אע"פ שאינו ראוי למשכב ומושב:

כיצד אצבעו כו'. ברישא קמפרש אדם שאינו חלוק בין ע"ג הזב בין תחת הזב:

הטהור מלמעלן. כל הטהור משמע אבל מקצת הטהור קא פליג ר"ש ואמר מקצת טהור על הטמא טהור וקתני הטהור כל הטהור אליבא דכ"ע:

הטמא מלמעלה והטהור מלמטה. ה"ה דאפילו מקצת טמא על מקצת טהור טמא לכ"ע אלא משום סיפא דמשכב ומושב דאי מקצת טהור על המשכב ומקצת טמא על המשכב טהור כדתנן בפירקין:

משנה ג

כל הנושא ונישא כו' גרסינן. ולא גרסינן מפני שאמרו. והאי כל הנושא ונישא נמי ע"י אבן מסמא נושא שהטהור תחת האבן והמשכב מלמעלה ונישא שהמשכב תחת האבן והטהור מלמעלה שהמשכב אינו מטמא באבן מסמא לא מלמעלה ולא מלמטה אלא האדם:

חוץ מן האדם. וה"ה אם אדם מסיט את המשכב טמא:

ע"ג הנבלה טהור. שאין הנבלה מטמא באבן מסמא:

חוץ מן המסיט. זהו המשא האמורה בכ"מ והוא המניע את הנבלה טמא אף שאינו נושאו אלא שהסיטו בקנה או בכף מאזנים. ומסיט אינו מטמא אלא אדם כדתניא בתוספתא שאין דבר מסיט את הטמא מטמא אלא שיש בו רוח חיים וכדאמרן לעיל בריש פירקין:

רא"א אף הנושא. פשטא דמתני' דר"א מחמיר ואמר אף הנושא בלא היסט ע"י אבן מסמא נמי וקסבר נבלה נמי מטמא באבן מסמא ונישא בלא מסיט או מסיט בלא נושא טמא אלא דבגמרא מחמת קושיא מגיה למתני'. וגריס רא"א והוא שנושא ומיקל דסבר מסיט אינו מטמא אלא כשהוא נושא ג"כ שהנבלה היא למעלה מהאדם אבל מסיטה בקנה או בכף מאזנים טהור לר"א ונושא לחוד שהוא ע"י אבן מסמא דכ"ע טהור בנבלה. ואדם בזמן שהוא מסיט. קא פריש הכא אדם משום דהמאהיל טמא הכל קתני במסיט אדם דוקא:

משנה ה

הכי גרסינן הטמא על מקצת המשכב והטהור על מקצת המשכב טמא נמצאת טומאה נכנסת לו ויוצאת ממנו במיעוטו מקצת טמא על המשכב כו'. שהטומאה נכנסת להמשכב מהטמא שנשען עליו אפילו במיעוטו של משכב וכן יוצאת ממנו לטמא הטהור שנשען על מקצתו אבל אין נכנסת ואין יוצאת עד שיהא רובו של טמא ורובו של טהור נשען עליו:

ככר של תרומה כו' גרסינן ולא גרסינן וכן. וקמ"ל שאין המשכב מטמא באבן מסמא בין מלמעלן בין מלמטן:

וכן באבן המנוגעת. קמ"ל שאין אבן המנוגעת מטמא באהל לא כשהוא מאהיל על אותו דבר או אותו דבר מאהיל עליו אלא כשדבר אחר מאהיל על שניהם טמא שזהו ביאה האמורה בתורה:

ר"ש מטמא בזו. קסבר אבן המנוגעת מטמא באהל כמת שמטמא בכגון זה:

משנה ו

במשכב ומושב. במשכב ומושב של כל הני דחשיב של זב וזבה נדה ויולדת ומצורע שכולן מטמאין במו"מ כדתניא בתוספתא הנוגע במו"מ של זב וזבה נדה ויולדת ומצורע מטמאין ב' ופוסלים אחד אחד הנוגע ואחד המסיט וא' הנושא וא' הנישא ומסיטו אין בהם והא דאמרינן בפסחים אדרבה זב חמור שמטמא במשכב ומושב ובהיסט לא גרסינן במשכב ומושב אלא בהיסט גרסינן דמצורע נמי מטמא במו"מ והכי תניא בת"כ אחד הנוגע ואחד המסיט. ולא קתני נמי נוגע בו ומסיטו משום משכב ומושב ומצורע שאין מטמאין בהיסט כשהן מסיטין את הטהרה וכן לא שייכא במשכב ומושב נוגע בו שאין בהן רוח חיים:

משנה ח

הנושא את הנבלה. מי חטאת שיש בהן כדי הזיה ונבלה אלו השנים מטמאין במשא לטמא בגדים אבל במגע אין מטמאין בגדים אבל שאר טומאות המטמאין בגדים אפילו במגע מטמאין בגדים ומרכב שוה למי חטאת ונבלה שאין מטמא בגדים במגע אלא במשא אלא שמרכב חמור לטמא באבן מסמא דהיינו נושא ונישא:

הנושא את הנבלה. היינו מסיט וקתני הנושא כדאמר בכולהו גמרא משא אלא היכא דתני נושא ונישא דהיינו אבן מסמא קרי ליה מסיט והיכא דלא קתני נושא ונישא קרי למסיט נושא:

משנה ט

הכניס ראשו לאויר התנור טהור גרסינן. ולא גרסינן וטהור התנור וכן גריס הר"ש דטהור אתנור קאי דגברא הא טמא הוא דהא בבית הבליעה קמיירי:

משנה י

ובמי חטאת שאין בהן כדי הזיה. דאלו יש בהן כדי הזייה אי אפשר ליגע במים שלא יסיטן ומטמא בגדים במשא כדתניא בתוספתא הנוגע בצמר נבלה ובנימי מרכב ובמי חטאת שיש בהן כדי הזייה מטמא שנים ופוסל אחד שאי אפשר לנוגע שלא יסיט פירוש מטמא אחד ופוסל אחד בקרן של נבלה ובעץ של מרכב ובמי חטאת שאין בהן כדי הזייה מטמא אחד ופוסל אחד:

זה הכלל. וט"ס בתוספתא שהביא הר"ש בריש פירקין דתניא שם כלים הנוגעין בזב כו' מטמאין שנים כו' וגרסינן אדם הנוגע בזב כו':

כל הנוגע בא' מכל אבות כו'. קתני נוגע אבל מסיט שהוא משא אף הדבר עצמו אינו נטמא אלא האדם כדתניא בתוספתא דאיתינן בריש פירקין ובת"כ. וכן הנושא ונישא של משכב ומושב ומרכב אין טמא אלא אדם כדאמר בת"כ דאין משכב עושה משכב וכדתנן בפירקין. זה הכלל נושא שהוא הנושא את הטומאה ע"י אבן מסמא אינו נוהג אלא בשמנה טומאות בזב וזבה ונדה ויולדת ומצורע ומשכב ומושב ומרכב. אלא שבמו"מ ומרכב אין טמא הנושא אלא האדם ובאידך משכב ומושב ואדם. וכן במסיט את הטומאה. ונישא ע"ג הטומאה ע"י אבן מסמא נוהג ג"כ בשמנה אלו אלא שבמשכב ומושב ומרכב אין טמא הנישא ע"ג אלא האדם שאין משכב עושה משכב ואינך מטמאים בכל דבר הנישא ע"ג אבל הניסט אין מטמא אלא בזב וזבה ונדה ויולדת בלבד שכל הטומאות המסיטות טהור חוץ מאלו. ואדם המסיט נוהג אף בשאר טומאות כדקתני הכא ובפ"ק דכלים:

והא לך כללי טומאה נקוט האי כללא בידך. ששה טומאות יש נוגע בטמא. או שטמא נוגע בו. המסיט את הטומאה והיא משא האמורה בכ"מ. או שהטמא מסיטו והוא היסט. והנושא. והנישא אפילו ע"י אבן מסמא. הנושא והנישא אינו נוהג אלא בשמנה טומאות זב וזבה ונדה ויולדת ומצורע ומשכב ומושב ומרכב אלא שהנישא בזב וזבה ונדה ויולדת ומצורע בכל דבר הן והנושא אותן אין טמא אלא האדם והראוי למשכב ומושב. ובמשכב ומושב ומרכב בין נושא בין נישא אין טמא אלא האדם ובשאר כל הטומאות אין נושא ונישא כלל שהוא ע"י אבן מסמא. וההיסט שהטומאה מסיטו דינו כנישא שנוהג בכל דבר. ומסיט דינו כנושא. ההיסט שטומאה מסיטו אינו אלא בארבעה בזב וזבה נדה ויולדת. ומסיט את הטומאה בזב וזבה נדה ויולדת ובמצורע ובמשכב ומושב ומרכב ובזובו של זב וברוקו ובשכבת זרעו ובמימי רגליו וכן מעיינות של מצורע וכן של זב זבה ונדה ויולדת רוקם ומימי רגלם ודם נדתם נבלה ומי חטאת שיש בהן כדי הזייה והמת כזית מן המת כזית מן הנצל מלא תרווד רקב ועצם כשעורה ורביעית דם ורביעית דם תבוסה. וארץ העמים ובית הפרס ואבר מן החי אע"פ שאין עליו בשר כראוי וכן אבר מן החי בבהמה ובכולן אין טמא אלא אדם בלבד. והמסיט בכולן מטמא בגדים וכן היסט שהטומאה מסיטו ונושא ונישא באותן שהן מטמאין מטמא בגדים. ואין מטמא בגדים אלא אדם בלבד ודוקא בשעת מגעו חוץ מן המת וכלים הנוגעים במת ומאהילים על המת אפילו לאחר פרישתן מטמאין בגדים. כל המטמא בגדים מטמא כל הכלים בין שעליו בין שאינן עליו ודוקא במגע שנוגע בהם בשעת טומאתו חוץ מכלי חרס ואדם שאינן מיטמאין הימנו וכל המטמא בגדים בשעת מגעו הרי הוא כאב הטומאה וכל הנוגע בו הוא ראשון לבד ידים שאין נעשין תחלה לעולם. ולאחר פרישתו ממטמאיו הוא ראשון ועושה שני ואין מטמא כלים כלל שאין כלים מקבלין טומאה אלא מאב הטומאה בלבד או ממשקין דרבנן. המשקין לעולם ראשונים חוץ ממגע טבול יום שאינן אלא פוסלין ולא מטמאין בין בתרומה בין בקדשים. הנוגע נוהג בכל הטומאות חוץ מנבלת עוף טהור שאין מטמא אלא בבית הבליעה ומטמא את האדם לטמא בגדים בשעה שהיא בבית הבליעה וכן שורף את הפרה ופרים אינן מטמאין אלא המתעסק וכן השעיר אינו מטמא אלא המשלחו וכן תרווד רקב וכיוצא שהוא פרוד. באלו הנוגע מטמא בגדים. בזב ובזבה בנדה ויולדת ומצורע ובזובו של זב ורוקו וש"ז ומימי רגליו וכן של מצורע וכן של זבה נדה ויולדת במשכב ומושב במת וכזית מן המת ורביעית דם ורביעית דם תבוסה ועצם כשעורה וארץ העמים ובית הפרס וגולל ודופק ואבר מן החי וכלים הנוגעים במת לבד כלי חרס שאין כ"ח נעשה אב הטומאה וכן אוכלין ומשקין אין

נעשין אב הטומאה לעולם. האדם אע"פ שמטמא בגדים מ"מ אינו נעשה כמת אלא כלים בלבד ודוקא הנוגעים במת וכל הפורשת ממנו. משכב ומושב ומרכב אף לאחר פרישתן ממטמאיהן הן אב הטומאה לטמא אדם וכלים לטמא אדם לטמא בגדים וכן מעיינותיהם של זב וסייעתו הן אב הטומאה לטמא אדם לטמא בגדים אבל כלים הנישאין ע"ג הזב וכן שהזב מסיטן אף בשעת קבול טומאתן אינן אלא ראשונים ואינן מטמאין אדם וכלים. אבל השרץ וש"ז ומי חטאת שאין בהן כדי הזייה אין בהן טומאת בגדים כלל וכן בטומאת מת חוץ מכלים וכל הנזכרים. אין חילוק בין שעת מגעו לאחר פרישתו אלא אדם:

סליק מסכת זבים